

KUIERROUTE YWEHORST (GEEL)

REESTDAL: ERFGOEDROUTE IJHORST (2)

ROUTE 11 km

Reestdalwandeling (2) slingert met een unieke Reestdalgeschiedenis rond het dorp IJhorst door drie heel verschillende (natuur)gebieden in Overijssel. Beleef o.a. de stuifduinen 'Witte Bergen' en 'De Vledders' met nieuwe natuur sinds 2021 en het (veen)gebied 'Zwarte Venen' in Boswachterij Staphorst.

Reestdalgroep. (archief)foto's: Hist. Ver. de Wijk-Koekange en privé. Bron: boekje OVKK 'kuierroute IJhorst 40' met dorps-/natuurgeschiedenis.

Kuierroute Ywehorst (geel)

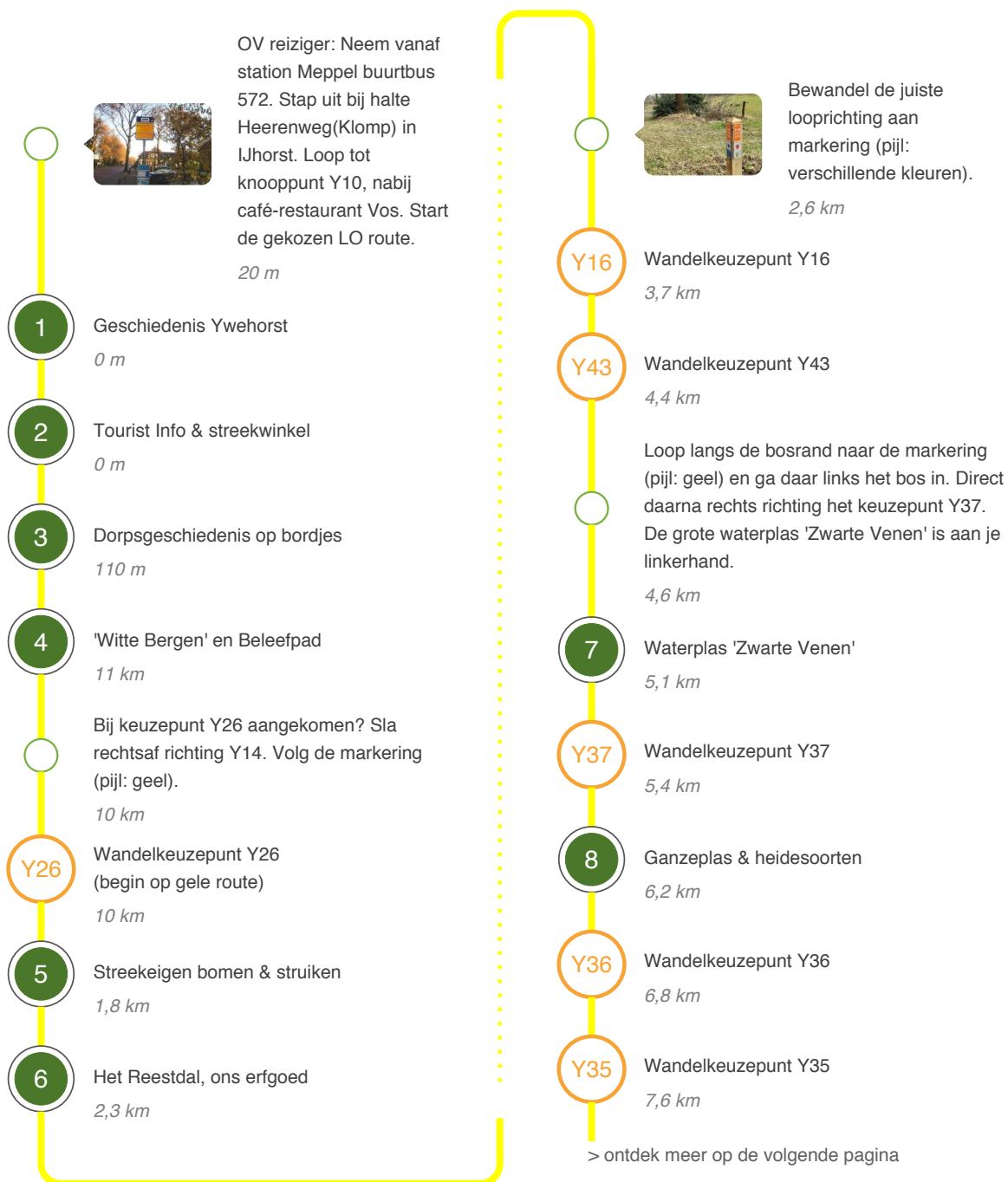
Reestdal: erfgoedroute IJhorst (2)

Kuierroute Ywehorst (geel)

Hoe kom ik bij het startpunt?

Startpunt: parkeerplaats Heerenweg, 7955 PE IJhorst met tevens oplaadpunt elektrische auto's. Bij Tourist Info Reestdal / Staphorst 'KroKo MultiPunt' is een openbaar toilet (overdag gratis: 08-20 uur). Wanneer de vlag wappert is de streekwinkel geopend. OV-reiziger: buurtbus 592 vanaf station Meppel. Stap uit bij halte Heerenweg(Klomp). Start bij i55 het wandelnetwerk Staphorst (pijlkleur: geel).

Vervolg route

Einde van de route

Kuierroute Ywehorst (geel)

11 km

1

Geschiedenis Ywehorst

Ontstaan Ywehorst

Het dorp IJhorst telt zo'n 1000 inwoners. In de oude kern van IJhorst stond in 1292 al een kerkje (kapel), gesticht door het klooster Zwarte Water bij Hasselt. De oudste informatie over het dorp dateert van 1365. Waarschijnlijk viel IJhorst toen nog niet onder Staphorst, het had een eigen Schout.

Oorsprong 'Ywe' en 'Horst'

'Ywe' is de oude benaming voor taxus. Een horst is een (zand)hoogte in een moerassig gebied. De naam IJhorst zegt dus iets over het oorspronkelijke landschap: een hooggelegen nederzetting waar veel taxusstruiken groeiden. In het dialect heeft men het niet over IJhorst, maar over 'De Rieverst'.

'Nieuw' IJhorst toen

Tot circa 1900 beperkte de bebouwing van het dorp IJhorst zich tot een iets noordelijker gelegen kleine agrarische kern en verspreid liggende boerderijen in het buitengebied. Café 't Vosje aan Heerenweg, toen nog een zandweg, had tevens een deur met toegang tot een kleine kruidenierszaak.

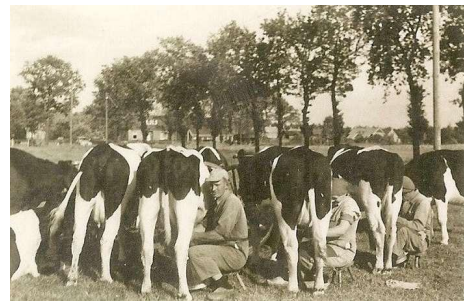

Heerenweg vanaf 1900

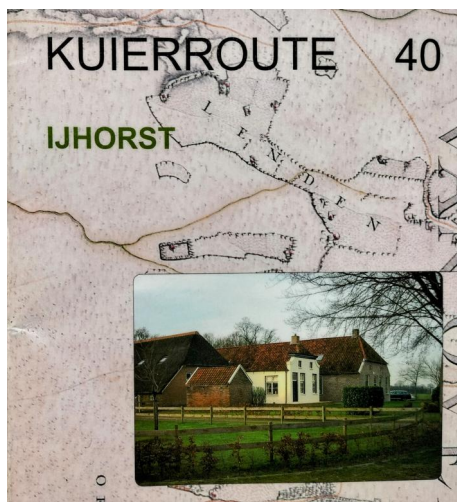
Vanaf het begin twintigste eeuw vestigden zich aan Heerenweg diverse middenstanders. De groei rond de kerk stagneerde, waardoor IJhorst tegenwoordig twee 'gezichten' heeft. Een agrarische gedeelte met een authentieke uitstraling en het modernere dorp met o.a. vakantiewoningen en campings.

Historie 'Kuieren in IJhorst'

Het persbericht over drie nieuwe kuierroutes (gemarkeerd op kleur met een klavertje) dateert uit 11-04-2006. Het eerste boekje van OVKK uit 2005 werd in 2013 vervangen. In dit boekje een grote verscheidenheid aan cultuurhistorisch erfgoed, opgesteld door dorps historicus Roelof Bakker (foto).

<https://ovkk.nl/home> (Website OVKK (link))

Voortbestaan 'Kuierroutes'

Landschap Overijssel laat de dorpsgeschiedenis in en rond IJhorst voortbestaan in hun herziene (app)kuierroutes (1-2-3-4). Het 'Kuierboekje 40' uit 2013 van OVKK is hierbij de bron. De POI's verhalen in elk van de vier kuierroute 'ons erfgoed' uit het Reestdal. De link verwijst naar alle LO routes!

<https://www.landschapoverijssel.nl/eropuit/routes> (Routes Landschap Overijssel)

Tourist Info & streekwinkel

KroKo MultiPunt VVV & winkel

De streekwinkel 'KroKo MultiPunt' en Tourist Info 'Het Reestdal' onder 'Staphorst' is geopend wanneer de vlaggen buiten wapperen! Heerenweg 42 in IJhorst: Het openbaar toilet is gratis (08 tot 20 uur).

<https://www.krokomultipunt.nl/> (KroKo MultiPunt IJhorst)

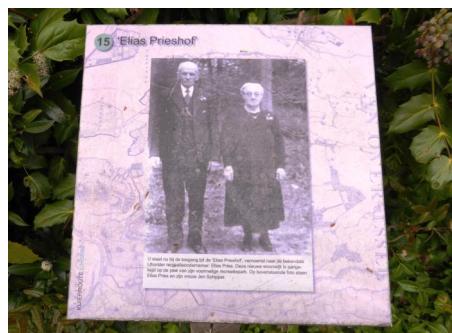
Kruidkoek met Reestdalzuivel

Zelf een kruidkoek met ingrediënten (molenmeel en zuivel) uit het Reestdal maken. In deze streekwinkel is een kant en klare samenstelling te koop en wordt, als je erom vraagt, feestelijk ingepakt om als kadootje weg te geven.

Dorpsgeschiedenis op bordjes

Erfgoed Ywehorst (IJhorst)

Volgens het laatste kuierboekje uit 2013, een herdruk van het eerste boekje uit 2005 door OVKK, was dit lila bordje bij de straat 'Elias Prieshof' één van 15 bordjes met 'verhalen op persoon/omgeving' langs de gemarkeerde 6 km rondwandeling (pijl: paars met klaver 2013-2024) door het dorp IJhorst.

Geschiedenis 'Elias Prieshof'

In het jaar 1921 werd op het 1 1/2 ha terrein door Elias Pries een kiosk gebouwd waar hij o.a. limonade en snoep verkocht. Er was toen ook een glijbaan, enkele schommels en een draaimolen. In het jaar 1932 bouwde hij een theehuis en ging daar ook wonen. In 1953 verkochte hij het hele complex.

Behalve een uitbreiding op dit complex ook een naamswijziging: 'Sprookjeshof'. Onder die naam (foto) reed er een heus treintje rond door de omgeving van IJhorst. Helaas verwoestte een brand in 1979 het hele complex, er verrees later een nieuwe woonwijk (foto) onder de straatnaam 'Elias Prieshof'.

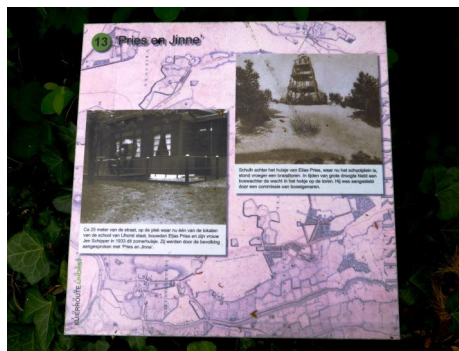

Burg. van Wijngaardenstraat: waar voorheen Sprookjeshof stond was eens het bekende theehuis van de heer E. Pries gevestigd. In het theehuis 'Bosch en Heide' (foto) in het gebied 'Witte Bergen' was het vroeger goed toeven. Dit is een foto van de locatie uit de jaren '30, twintigste eeuw.

Vervolg geschiedenis

In 1976 werd op de plek van het zomerhuisje 'Pries & Jinne' de nieuwe school van IJhorst gebouwd. Daar stond bordje 14. Waar nu het schoolplein is stond een brandtoren. Aldaar werd bij droge jaargetijden de wacht gehouden om, bij tijde van brand, de plaatselijke brandweer tijdig te informeren!

Bij een geboorte in het Koninklijk Huis kwam de plaatselijke Oranjevereniging ook in de brandtoren bijeen om de te ondernemen activiteiten te bespreken. Daar werd uitbundig op getoost maar daarna moest de vlag ook nog in de top gehesen! Beneden aangekomen hilariteit, de vlag hing onderste boven.

'Witte Bergen' en Beleefpad

Kuieren door de 'Witte Bergen'

Het Wandelnetwerk Staphorst volgt ook een gedeelte van het Beleefpad IJhorst (zwarte pijl) door het heuvelige bos 'Witte Bergen'. Er werden bij de aanleg in het jaar 2017 van het kronkelige, 2 km heuvelige bospad ook leerzame attributen neergelegd en/of opgehangen. Waaronder dit insectenhotel.

[https://www.landschapoverijssel.nl/eropuit/kin](https://www.landschapoverijssel.nl/eropuit/kinderen)
deren (Jeugd: ga op ontdekkingstour)

Flora en Fauna

In elk seizoen is er aan het 2 km lange Beleefpad IJhorst, gemarkeerd met een metalen plaatje en daarop een zwarte pijl, nog veel meer te ontdekken! Niet alleen 'natuurlijke' kunst maar, wanneer je even de tijd neemt om stil te staan, hoor je ook veel verschillende vogelgeluiden. Wat hoor je nu?

[https://www.landschapoverijssel.nl/kennis/pla](https://www.landschapoverijssel.nl/kennis/planten-en-dieren)
nten-en-dieren (Meer weten? Klik op deze

link)

Bosuil en uilskuikens

De bosuil is een nachtvogel, dus die spot je overdag niet zo snel. Wat je vaak wel overdag kunt vinden onder zijn slaapplaats (foto), de braakballen van de bosuil. Al vroeg in maart gaat de bosuil broeden op 2 - 5 eieren. Na circa 28 dagen komen de kuikens uit. Jonge bosuilen heten 'uilskuikens'.

<https://vogelskijken.nl/vogels-herkennen/zo-herken-je-de-bosuil/> (Zo herken je een bosuil (link))

5

Streekeigen bomen & struiken

Haag als veekering

Vroeger werd het erf van boerderijen omringd door een haag (men had toen nog geen prikkeldraad). Zo'n stekelige haag (meidoorn of sleedoorn) werd toen als veekering gebruikt. Ook rond een moderne locatie wordt zo'n streekeigen haag aangeplant. Voor meer informatie zie link van Landschap Overijssel.

<https://www.landschapoverijssel.nl/op-je-eigen-plek/kennisbank/streekeigen-en-inheemse-bomen-en-struiken> (Een streekeigen haag)

Bloeiende sleedoorn

De sleedoorn is de eerste struik die na de winter uitbundig en opvallend bloeit in het kleinschalige landschap 'Het Reestdal'. Honderden kleine witte bloemen dan aan de grotere struiken. De streekeigen hagen, zijn daarin wat bescheidener. De Sleedoornpage bezoekt de struik ook. Foto: Mark Zekhuis.

<https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/sleedoornpage>
(Vlinder Sleedoornpage (link))

Het Reestdal, ons erfgoed

Uniek beekdallandschap

Op de grens van Overijssel en Drenthe ligt 'Het Reestdal', een eeuwenoud kleinschalig landschap met bos, heide, hooilanden en oude boerderijen met een interessante geschiedenis. De Reest, een veenbeek, slingert nog grotendeels in haar oorspronkelijke vorm door een grote variatie aan landschap.

Stap terug in de tijd

Werkverschaffing jaren dertig van de 20ste eeuw: Gelukkig werden niet alle ontgonnen woeste gronden in cultuur gebracht in de gemeente Staphorst. Een aantal kleine stukjes aan de zuidwestelijke en zuidelijke rand van de stuifduinenrand rond 'De Vledders' en de 'Leijer Hooilanden' bleven in tact.

<https://www.ontdekstaphorst.nl/staphorster-kwartet/boswachterij-staphorst/>
(Werkverschaffing / bosaanplant)

Vledders en Leijer Hooilanden

In dit gebied verdween alle heide uit het landschapsbeeld van IJhorst en omstreken. Voornamelijk weiland en bos werden de dominante beeldbepalers van het landschap. Bos werd aangeplant op gronden die vanwege hun schraalheid voor agrarische doeleinden niet of nauwelijks geschikt waren!

Boswachterij Staphorst

Ten zuiden van de Vledders ontwikkelde zich een groot bosgebied, de keuze aan boomsoorten weerspiegelde de schraalheid van de bodem. Er werden opvallend veel Zwarte of Oostenrijkse Dennen aangeplant. Boswachterij Staphorst (1930) werd een modelboswachterij die als hoofddoel de houtproductie had.

Hedendaagse natuurterreinen

Vanaf het Schot langs de noordrand liggen enkele natuurterreinen waaronder Koolhaar, Zwarte Venen, Ganzenplas, Zoere Grachten en Vier Bergen. Niet ver vanaf het Schot liggen diverse heideterreinen en vennen; woeste gronden van weleer. De Koolhaar, ten noorden van het Schot is 'toen' niet vergraven!

<https://www.staatsbosbeheer.nl/uit-in-de-natuur/locaties/boswachterij-staphorst/over-boswachterij-staphorst> (Gevarieerd bos (link))

Gebiedsontwikkeling 'Vledders'

Landschap Overijssel: In het jaar 2021 is men begonnen met de herinrichting van dit gebied. Men legde een nieuw watersysteem aan en daardoor worden periodes van droogte en hevige regenval beter opvangen. Het gebied is opnieuw ingericht, zo kunnen planten en dieren daarin optimaal floreren.

<https://www.wdodelta.nl/gebiedsontwikkeling-vledders-en-leijerhooilanden-afgerond> (Lees meer (link))

Mysterie van het Reestdal

Ben je heerlijk aan het genieten in het unieke beekdal, krijg je zomaar ongemerkt gezelschap maar... De mysterieuze plekken van 'nu' vormen 'toen' ook al het decor voor 31 spannende verhalen over heksen, spookhazen, witte wieven, of moordende en plunderende vagebonden. Beleef het nu digitaal mee!

<https://www.ontdekstaphorst.nl/hetreestdalmysteries/> (Klik op deze link.)

7

Waterplas 'Zwarte Venen'

Meters dik veen...

Ondanks de uitgestrektheid van de veengebieden in de gemeente Staphorst is het hier nergens tot grootschalige commerciële turfwinning gekomen. De inwoners van Staphorst pasten de bovenveencultuur toe, waarbij zowel de wei- als hooilanden op het veenpakket werden aangelegd.

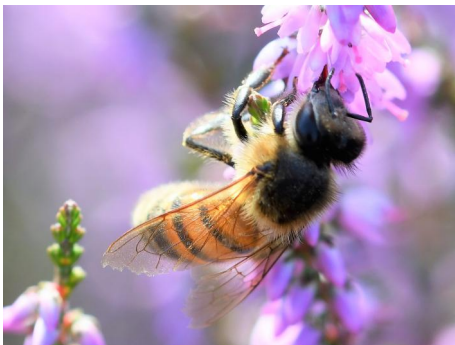
Kleinschalige turfwinning

Men won wel turf, maar alleen voor eigen gebruik. De turf werd gewonnen in veenputten, die nadat het veen verdwenen was, volliepen met water. Op die manier ontstonden niet alleen het inktzwarte ven de 'Zwarte Venen' maar ook de Ganzeplas en enkele andere kleine meertjes in dit natuurgebied.

8

Ganzeplas & heidesoorten

Ganzeplas: een eldorado

Boswachterij Staphorst: Klik op de link voor de waarnemingen en foto's etc. over het rijke dieren en plantenleven in het natuurgebied Ganzenplas. De plassen liggen verscholen achter de bosschage en het hoge gras. Vanaf dit wandelpad niet zichtbaar, maar op de kaart van de wandel-app wel.

<https://waarneming.nl/locations/9476/photos/>
(Waarneming.nl)

Struik en dopheide

In dit gebied overheerst merendeels de struikheide, de naam zegt al genoeg! Het kunnen vrij hoge ruige struiken worden. Alleen de jonge scheuten dragen bloemen aan de kale, taaie hoge stengel. Zo hier en daar spot je dopheide, ook hier is de naam toepasselijk. De bloeiwijze, roze dopjes.

<https://www.landschapoverijssel.nl/over-ons/onze-standpunten/stikstof-en-biodiversiteit>
(Heide en stikstof)

Het succes van de Vledders

Het succes van de Vledders

De natuur in de Vledders en Leijerhooilanden is verpletterend. Dankzij grondaankoop in 2021 door Landschap Overijssel kon dit uitgestrekte gebied vergoot, vernat en opnieuw ingericht worden. Twee jaar later en hedendaags is het succes daarvan goed te zien.

Er leven zeldzame vogelsoorten zoals het porseleinhoen, de kwartelkoning, watersnip

en een paartje kraanvogels.

<https://www.landschapoverijssel.nl/het-succes-van-de-vledders> (Het succes van de Vledders)

Carstenbos: natuurgebied

Natuurbeheer Carstenbos

Het heuvelige Carstenbos kent een gunstige biotoop voor het leefgebied van de das. De das leeft onder de grond in een uitgebreid gangenstelsel met verschillende kamers dat ook wel dassenburcht, eerd of wrang word genoemd. Het beheer wordt gedaan door Landschap Overijssel i.s.m. vele vrijwilligers.

<http://hetreestdal.nl/?p=191> (Lees meer over de dassen)

Terreinbeheerder Hans vertelt

Hans Dijkstra is terreinbeheerder bij Landschap Overijssel en één van de terreinen die hij beheert is het Overijsselse deel van het Reestdal. In dit interview (zie link) vertelt Hans over zijn band met het beekdal en over het beheer dat Landschap Overijssel in het Reestdal toepast.

<http://hetreestdal.nl/?p=966> (Hans vertelt (link))

Logo Landschap Overijssel

Niet voor niets staat de dassenpoot in het logo van Landschap Overijssel en heeft de stichting geïnvesteerd in een prachtige dassenexpositie in De Wheem. De das van dichtbij bekijken? Landschap Overijssel biedt die gelegenheid via een Dasmobiel die geur en geluiddicht is.

<https://landschapoverijssel.nl/eropuit/dassen-kijken> (Lees meer)

Dassen in het Carstenbos

De das is een schuw nachtdier en weegt tussen de 12 en 15 kilo. Vroeger was het meer een dagdier, dit is nog te zien aan de kleurstelling van de vacht. Boven licht, onderzijde donker. Door zijn stevige, kegelvormige snuit en de sterke voorpoten met lange klauwen is de das een uitstekende graver.

https://www.dassenwerkgroepbrabant.nl/video/krabbende_das.html (Video's over de dassen (link))

